

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського

Факультет української філології та українознавства
Кафедра теорії та історії української літератури

Затверджую

Проректор ТНУ з навчально-методичної роботи

« ____ » _____ 2008 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
З ДИСЦИПЛІНИ „ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ” ДЛЯ
СТУДЕНТІВ 5 КУРСУ ДЕННОЇ та ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
Спеціальність 7.030501, 8.030501 – українська мова і література
Освітньо-кваліфікаційний рівень – спеціаліст, магістр
Професійний напрямок підготовки 0305 – філологія

Сімферополь, 2008

Друкується за рішенням науково-методичної ради ТНУ

Протокол № __ від “__” _____ 2008 року

Склав: Киричок П. М. – доктор філологічних наук, професор

Програму схвалено на засіданні кафедри теорії та історії української літератури

Протокол № __ від “__” _____ 2008 р.

Програму узгоджено з методичною комісією факультету української філології та українознавства

Протокол № __ від “__” _____ 2008 р.

В С Т У П

Робоча програма дисципліни „Теорія літератури” складена у відповідності з навчальною програмою, місцем і призначенням цієї дисципліни в структурно-логічній схемі навчального плану й відповідно охоплює всі розділи (теми) навчальної програми із загальною кількістю 54 години на денному і 54 години на заочному відділі навчання, які передбачаються робочим навчальним планам.

Предметом вивчення дисципліни „Теорія літератури” є розвиток літературознавчої думки від давнини й дотепер та об’єктивної естетики із залученням науково-критичних і літературно-методичних досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних авторів. Теорія літератури, як програмова дисципліна, вивчається поглиблено у зв’язку з розвитком світового літературознавства, розглядається динаміка формування і визначення наукових категорій і положень про літературу, ґрунтовно осмислюються і кваліфікуються головні етапи розвитку науки про літературу, літературні напрямки, школи, роди, види, жанри, визначається функція літератури в суспільному житті як одного із видів мистецтва слова, яке впливає на формування духовності людської особистості, її переконання й національні особливості.

Міждисциплінарні зв’язки: Вивчення теорії літератури пов’язується з історією літератури, якій вона „постачає” наукову інформацію про об’єктивні закономірності розвитку літератури, а від неї бере необхідні дані, що допомагають глибше осмислити теорію літературного процесу. Зв’язок теорії літератури з літературною критикою обумовлюється потребою останньої в знанні закономірностей розвитку літератури, у володінні науковими принципами аналізу та оцінки літературного твору. Взаємодія теорія літератури з лінгвістикою, оскільки слово є „будівельним” матеріалом літератури. Зв’язок теорії літератури з психологією забезпечує літературознавців дослідницькими підходами до осмислення таких важливих теоретико-літературних категорій як „художній талант”, „художнє мислення”. Літературно-теоретичні питання знаходять своє глибоке пояснення за допомогою філософських понять та категорій певної доби та естетичних уподобань, які вироблялися і побутували в певну епоху.

I. Мета і завдання курсу

1. Опираючись на набуті студентами історико-літературні, філософські, лінгвістичні знання, допомагати їм теоретично осмислити найактуальніші проблеми сучасної літературної дійсності й розвитку національних літератур, зокрема української, у зв’язках з традиціями, новаторством і художньою майстерністю.
2. Пов’язати вивчення корінних питань теорії літератури з практикою роботи майбутніх викладачів мови та літератури, критиків і літературознавців. Це вивчення повинно допомогти глибше оволодіти принципами ідейно-художнього аналізу літературних творів, підвищити їх вимогливість до оцінки творчості письменників, особливо сучасних.
3. Одним із головних завдань дисципліни є ґрунтовне вивчення найважливіших праць вітчизняних і світових теоретиків літератури згідно програми і творче осмислення їхніх міркувань та положень з позицій сьогодення.
4. Літературно-теоретична дисципліна має спрямовувати студентів на прагнення зміцнити свої знання шляхом систематичного, глибокого

знайомства і творчого осмислення найновіших літературознавчих праць, що видаються окремими книгами (підручниками) та друкуються у вигляді розвідок, статей у періодичній пресі, зокрема в журналі „Слово і час”.

5. Теорія літератури, як провідна літературно-теоретична й естетична дисципліна, повинна не тільки допомогти студентам засвоювати основи літературно-теоретичних принципів, суджень, положень, категорій і визначень, але й пробудити в них серйозну зацікавленість літературною наукою, бажання самим включитися до творчої розробки тих чи інших теоретичних проблем, обирати їх як теми для курсових, дипломних і магістерських робіт.

II. Структура і зміст курсу

Курс теорії літератури складається з чотирьох основних розділів, в яких науково осмислюються важливі літературно-теоретичні питання і проблеми:

1. Коротка історіографія теоретико-літературної думки. У цьому розділі даються студентам загальні уявлення про найбільш визначні вершинні моменти у формуванні теорії літератури як науки. В розділі визначається два головні етапи: а) розвиток теоретико-літературної думки в ХІХ ст.; б) розвиток теоретико-літературної думки в ХХ столітті, з урахуванням того, що саме на межі двох століть відбувалися кардинальні зміни в розвитку художнього мислення людства. Особливо помітні ці зміни в процесі оновлення системи виражально-зображувальних засобів.
2. Література як вид мистецтва. У цьому розділі акцентовано на гносеологічній та розважальній функціях літератури, з позицій сьогодення висвітлюються взаємини митця із суспільством та владою.
3. Новим є розділ „Теорія літературного твору”. Пропонується теорія побудови та розуміння літературного твору як системно організованої цілісності.
4. Розділ „Теорія літературного процесу” теж побудовано на системному підході до розгляду літературного твору й розвитку літературного процесу вітчизняного й світового.

III. Тематичний план курсу „Теорія літератури” з розподілом навчальних годин на кожний розділ, тему:

№ п/п	Тема (розділ)	Ітого	У тому числі				
			лекцій	семінарів	лаборат. (практич.) занятъ	самостійна робота студентів	Форми контролю
1	2	3	4	5	6	7	8
	Всього:	54	20			34	

1	Теорія літератури як наука і як навчальна дисципліна		2			2	Конспект
2	Головні етапи розвитку науки про літературу		2			4	Конспект Реферат
3	Коротка історіографія вітчизняної теоретико-літературної думки		2			4	Бесіда-консультація, реферат
4	Наукові напрями в європейському і вітчизняному літературознавстві XIX і XX століть		2			4	Конспект Реферат

1	2	3	4	5	6	7	8
5	Основні літературознавчі методи і стилі XIX-XX століть	2				2	Бесіда-консультація
6	Гносеологічна функція літератури	2				4	Конспект Реферат
7	Теорія літературного твору	2				4	Конспект Реферат
8	Теорія літературного процесу	2				4	Конспект Реферат
9	Етико-естетичне значення літератури	2				4	Конспект Реферат
10	Закономірності та основні етапи історичного розвитку літератури	2				4	Конспект Реферат

Для студентів заочної форми навчання

1	2	3	4	5	6	7	8
		54	12		6	36	
1	Теорія літератури як наукова і навчальна дисципліна		2			6	Конспект Реферат
2	Історіографія вітчизняної теоретико-літературної думки		2			6	Конспект Реферат
3	Наукові напрями в європейському літературознавстві XIX століття		2		2	6	Конспект Реферат
4	Основні літературознавчі методи і стилі XX століття		2		2	6	Конспект Реферат
5	Теорія літературного твору		2		2	6	Конспект Реферат
6	Теорія літературного процесу		2		2	6	Конспект Реферат

а) Зміст тем курсу (денна форма навчання)

Тема № 1 – 2 години
Теорія літератури як наука і як навчальна дисципліна
Питання:

1. Визначення теорії літератури як наукової дисципліни.
2. Теорія літератури серед інших літературознавчих дисциплін.
3. Зв'язок теорії літератури з лінгвістикою, літературною критикою, риторикою, психологією, естетикою.
4. Проблема методологічної основи теорії літератури. Наукові принципи системного аналізу в осягненні системної природи літературних явищ.
5. Зміст і обсяг курсу теорії літератури.

Література:

1. Волинський П. К. Основи теорії літератури. - К., 1967.
2. Гуляев Н. А., Богданов А. Н., Юдкевич Л. Г. Теория литературы в связи с проблемами эстетики. -М., 1970.
3. Теорія літератури (за ред. В. Ф. Воробйова, Г. А. В'язовського). - К., 1975.
4. Клочек Г. О. Поетика і психологія. - К., 1990.

Тема №2 – 2 години

Головні етапи розвитку науки про літературу Питання:

1. Антична епоха. "Поетика" Арістотеля, її значення для подальшого розвитку теоретико-літературної думки.
2. Середньовіччя. Літературна думка в країнах Сходу (Індія, Китай, Японія). Актуальність праць давньоіндійських, китайських і японських вчених для сучасної естетики.
3. Епоха Відродження. Епоха класицизму.
4. Епоха Просвітництва. Д. Дідро, Г. Е. Лессінг, Гегель.

Література:

1. Волинський П. К. Основи теорії літератури. - К., 1967.
2. Гуляев Н. А., Богданов А. Н., Юдкевич Л. Г. Теория литературы в связи с проблемами эстетики. -М., 1970.
3. Теорія літератури (за ред. В. Ф. Воробйова, Г. А. В'язовського). - К., 1975.
4. Гегель Г. Поэзия/Гегель Г. Эстетика: У 4 т. - М., 1971. - Т. 3.

Тема № 3 – 2 години

Коротка історіографія вітчизняної теоретико-літературної думки

Питання:

1. Українська теретико-літературна думка в ХІХ ст. Проблема зв'язків літератури з фольклором у літературній теорії романтиків (М. Максимович, А. Метлинський, М. Костомаров, П. Куліш).
2. Російська теоретико-літературна думка першої половини ХІХ століття. Питання теорії літератури в працях В. Белінського, М. Чернишевського, М. Добролюбова.
3. Естетичні погляди Т. Шевченка. Правда реального життя, як одна з найважливіших категорій естетичного кредо митця.
4. Наукова літературно-теоретична спадщина І. Франка. Трактат "Із секретів поетичної творчості".

Література:

1. Теорія літератури (за ред. В. Ф. Воробйова, Г. А. В'язовського). - К., 1975.
2. Иваньо И. Очерк развития эстетической мысли на Украине. - М., 1981.
3. Потебня О. Эстетика і поетика слова. — К., 1985.
4. Тарас Шевченко про мистецтво: 36. - К., 1984.
5. Франко І. Із секретів поетичної творчості. Збір. творів: У 50 т. - К., 1981. - Т. 31.

Тема № 4 – 2 години

Наукові напрями в Європейському літературознавстві ХІХ століття

Питання:

1. Поняття "наукова школа", "науковий метод", "науковий напрям".
2. Біографічний метод.
3. Культурно-історична школа.
4. Порівняльно-історичний метод.
5. Психологічна школа.

Література:

1. Гуляев Н. А. Литературные направления и методы в русской и зарубежной литературе XVIII - XIX веков. - М., 1983.
2. Фізер І. Психолінгвістична теорія літератури Олександра Потебні. - К., 1993.
3. Потебня О. Естетика і поетика слова. - К., 1985.
4. Наливайко Д. С. Искусство: течения, направления, стили. — К., 1981.

Тема № 5 – 2 години

Основні літературознавчі методи і стилі ХХ століття

Питання:

1. Догматизація марксистсько-ленінського літературознавства у працях радянських теоретиків літератури.
2. Формальна школа.
3. Структуралізм. Структурна поетика як найголовніший вияв ідей структуралізму в літературознавстві.
4. Системний підхід - новий методологічний напрям в літературознавстві.
5. Розробка теорії літературного твору на системологічній основі.

Література:

1. Калениченко Н. Л. Українська література другої половини ХІХ століття. Напрями. Течії. -К., 1977.
2. Дорошкевич О. К. Реалізм і народність української літератури ХІХ ст. - К., 1986.
3. Лотман Ю. М. Структура художественного текста. - М., 1970.
4. Храпченко М. Размышления о системном анализе в литературе/Храпченко М. Художественное творчество, действительность, человек. — М., 1976.

Тема № 6 – 2 години

Гносеологічна функція літератури. Питання:

1. Література і мистецтво як засіб освоєння життя людини і історії суспільства.
2. Природність інтересу людини до внутрішнього світу людини.
3. Література як людинознавство.
4. Концепція О. Потебні про слово (художній образ). Типізація в образі як засіб узагальнення.
5. Особливості реалістичного та романтичного художніх напрямів у пізнанні дійсності.
6. Спільне, відмінне в науковому і художньому пізнанні.

Література:

1. Іваньо Специфіка мистецтва. - К., 1970.
2. Потебня О. Естетика і поетика слова. - К., 1985.
3. Храпченко М. В. Горизонты художественного образа. - М., 1982.
4. Бахтин М. Эстетика словесного творчества. - М., 1979.
5. Ревякин А. Проблема типического в художественной литературе. - М., 1959.

Тема № 7 – 2 години

Теорія літературного твору. Питання:

1. Літературний твір - найголовніший об'єкт теорії літератури як науки і навчальної дисципліни.
2. Поетика літературного твору. Тракткування категорій "система", "елемент", "компонент" у системології.
3. Поняття літературний "прийом", літературна "функція".
4. Напрями, шляхи та види аналізу літературного твору.

Література:

1. Гиршман Н., Громяк Р. Целостный анализ художественного произведения. – Донецк, 1970.
2. Коцюбинська М. Література як мистецтво слова: деякі принципи літературного аналізу художньої мови. - К., 1965.
3. В'язовський Г. А. Творче мислення письменника. - К., 1982.
4. Ігнатенко М. А. Генезис сучасного художнього мислення. - К, 1986.
5. Кухар-Онишко О. С. Індивідуальний стиль письменника: генезис, структура, типологія. -К., 1986.

Тема № 8 – 2 години

Теорія літературного процесу. Питання:

1. Літературний процес як предмет історії літератури та літературної критики.
2. Літературна епоха, зв'язок між етапами історичного розвитку суспільства та літературними епохами.
3. Літературний напрям як одиниця літературного процесу.
4. Творчий метод, літературна течія.
5. Традиції і новації в літературі. Стиль і поетика.

Література:

1. Костенко А. З. Творчі методи в їх історичному розвитку. -К., 1981.
2. Наливайко Д. С. Направлення, течення, стилі. - К., 1986.
3. Чижевський Д. Культурно-історичні епохи//Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст. - К., 1994. - Т. 3.
4. Франко І. Інтернаціоналізм і націоналізм у сучасних літературах//Збір. Творів: У 50 т. - К., 1981.-Т. 31.
5. Волков И. Ф. Творческие методы и художественные системы. - М., 1972.

Тема № 9 – 2 години

Етико-естетичне значення літератури, її розважальна та виховна функції

Питання:

1. Література як засіб самопізнання суспільства і як спосіб його самовираження.
2. Комунікативна функція літератури.
3. Вираження літературою національної своєрідності народу.
4. Художня література серед інших видів мистецтва.

Література:

1. Бахтин М. Эстетика словесного творчества. - М., 1979.
2. Гей Н. К. Искусство слова. О художественности литературы. - М., 1967.
3. Дремов А. К. Специфика художественной литературы. М., 1964.
4. Іваньо. Специфіка мистецтва. - К., 1970.
5. Пресняков О. Поэтика познания и творчества: теория словесности А. А. Потебни. - К., 1970.

Тема № 10 – 2 години

Закономірності та основні етапи історичного розвитку літератури

Питання:

1. Поняття "літературний прогрес". Протилежні думки щодо прогресу в мистецтві і літературі.
2. Синкретизм первісного мистецтва та виділення з нього літератури.
3. Гуманістичний реалізм. Бароко. Класицизм. Просвітницький реалізм. Сентименталізм.
4. Романтизм. Реалізм. Модернізм.

Література:

1. Бушмин А. С. Преемственность в развитии литературы. - М., 1975.
2. Волков И. Ф. Творческие методы и художественные системы. - М., 1972.
3. Днепров В. Проблемы реализма. - Л., 1960.

4. Наєнко М. К. Романтичний епос. - К., 1988.
5. Николаев П. А. Реализм как творческий метод. - М., 1975.

б) Зміст тем курсу (заочна форма навчання)

Тема № 1 – 2 години

Теорія літератури як наука і навчальна дисципліна. Головні етапи розвитку науки про літературу.

Питання:

1. Зміст курсу теорії літератури.
2. Теорія літератури серед інших літературознавчих дисциплін.
3. Антична епоха, середньовіччя, епоха Відродження, просвітницька епоха розвитку теоретико-літературної думки.

Література:

1. Волинський П. К. Основи теорії літератури. - К., 1967.
2. Гуляев Н. А., Богданов А. Н., Ходасевич Л. Г. Теория литературы в связи с проблемами эстетики. - М., 1970.
3. Ключек Г. Д. Поэтика і психологія. - К., 1990.
4. Гегель Г. Поэзия//Гегель Г. Эстетика: У 4 т. - М., 1971. - Т. 3.

Тема № 2 – 2 години

Історіографія вітчизняної теоретико-літературної думки

Питання:

1. Українська теоретико-літературна думка ХІХ ст.
2. Проблема зв'язків літератури з фольклором у літературній теорії романтиків (М. Максимович, А. Метлинський, М. Костомаров, П. Куліш).
3. Естетичні погляди Т. Шевченка.
4. Науково-теоретична спадщина І. Франка. Трактат "Із секретів поетичної творчості".

Література:

1. Теорія літератури (за ред. В. Ф. Воробйова, Г. А. В'язовського). - К., 1975.
2. Иванько И. Очерк развития эстетической мысли на Украине. - М., 1981.
3. Потебня О. Эстетика і поетика слова. - К., 1985.
4. Тарас Шевченко про мистецтво: 36. - К., 1984.

Тема № 3 – 2 години

Наукові напрями в європейському літературознавстві ХІХ століття

Питання:

1. Поняття "наукова школа", "науковий метод", "науковий напрям".
2. Біографічний метод.
3. Культурно-історична школа.
4. Порівняльно-історичний метод.
5. Психологічна школа.

Література:

1. Фізер І. Психологічна теорія літератури Олександра Потебні. - К., 1933.
2. Наливайко Д. С. Искусство: течения, направления, стили. - К., 1981.
3. Потебня О. Эстетика і поетика слова. - К., 1985.

Тема № 4 – 2 години

Основні літературознавчі методи і стилі. Питання:

1. Догматизація марксистсько-ленінського літературознавства у працях радянських теоретиків літератури.
2. Формальна школа.

3. Структуралізм. Структурна поетика.
4. Системний підхід - новий методологічний напрям в літературознавстві.
5. Розробка теорії літературного твору на системній основі.

Література:

1. Калениченко Н. Л. Українська література другої половини XIX століття. Напрями. Течії. - К., 1977.
2. Дорошкевич Ю. М. Реалізм і народність української літератури XIX ст. - К., 1986.
3. Лотман Ю. М. Структура художественного текста. - М., 1970.

Тема № 5 – 2 години
Теорія літературного твору

Питання:

1. Поетика літературного твору.
2. Поняття "літературний прийом", "літературна функція".
3. Напрями, шляхи та види аналізу літературного твору.

Література:

1. Гиршман Н., Громяк Р. Целостный анализ художественного произведения. - Донецк, 1970.
2. В'язовський Г. А. Творче мислення письменника. - К., 1982.
3. Коцюбинська М. Література як мистецтво слова: деякі принципи літературного аналізу художньої мови. - К., 1965.

Тема № 6 – 2 години
Теорія літературного процесу

Питання:

1. Літературний процес як предмет історії літератури та літературної критики.
2. Літературна епоха, зв'язок між етапами історичного розвитку суспільства та літературними епохами.
3. Літературний напрям як одиниця літературного процесу.
4. Творчий метод, літературна течія.
5. Традиції і новаторство в літературі. Стиль і поетика.

Література:

1. Костенко А. З. Творчі методи в їх історичному розвитку. - К., 1981.
2. Наливайко Д. С. Направлення, течення, стилі. - К., 1986.
3. Волков И. Ф. Творческие методы и художественные системы. М., 1972.
4. Франко І. Інтернаціоналізм і націоналізм у сучасних літературах//Збір. Творів: У 50 т. - К., 1981.- Т. 31.

в) Зміст тем практичних занять (заочна форма навчання)

Тема № 1 – 2 години
Гносеологічна функція літератури

Питання:

1. Література і мистецтво як засіб освоєння життя людини й історії суспільства.
2. Література як людинознавство.
3. Особливості реалістичного та романтичного художніх напрямів у пізнанні дійсності.

Література:

1. Іваньо. Специфіка мистецтва. - К., 1970.
2. Потебня О. Естетика і поетика слова. - К., 1985.
3. Храпченко М. В. Горизонты художественного образа. - М., 1982.

Тема № 2 – 2 години

Закономірності та основні етапи історичного розвитку літератури

Питання:

1. Поняття про "літературний прогрес".
2. Синкретизм первісного мистецтва та виділення з нього літератури.
3. Гуманістичний реалізм. Бароко. Класицизм. Просвітницький реалізм.
4. Романтизм. Реалізм. Модернізм.

Література:

1. Наєнко М. К. Романтичний епос. - К., 1988.
2. Николаев П. А. Реализм как творческий метод. М., 1975.
3. Бушмин А. С. Преемственность в развитии литературы. - М., 1975.
4. Іваньо. Специфіка мистецтва. - К., 1970.

Тема № 3 – 2 години

Етико-естетичне значення літератури, її розважальна та виховна функції.

Питання:

1. Література як засіб самопізнання суспільства і як спосіб його самовираження.
2. Комунікальна функція літератури.
3. Вираження літературою національних особливостей народу.
4. Художня література серед інших видів мистецтва.

Література:

1. Бахтин М. Эстетика словесного творчества. - М., 1979.
2. Дремов А. К. Специфика художественной литературы. - М., 1964.
3. Іваньо Специфіка мистецтва. - К., 1970.
4. Пресняков О. Поэтика познания и творчества: теория словесности А. А. Потебни. - К., 1970.
5. Наєнко М. К. Романтичний епос.

г) Завдання для самостійної роботи студентів (заочна форма навчання)

Тема № 1

Теорія літератури як наукова і навчальна дисципліна – 6 годин

Питання:

1. Деформуючий вплив радянського тоталітаризму на структуру теорії літератури як науки, що виявився у гіпертрофії понять „партійність”, „класовість”, „соціалістичний реалізм”, в штучному пригашенні інтересу до проблем художності.
2. Зв'язок теорії літератури з літературною критикою.
3. Роль психології в науковому осмисленні теоретико-літературних категорій „художній талант”, „художнє мислення”.

Література:

1. Волинський П.К. Основи теорії літератури. – К., 1967.
2. Гуляев Н.А., Богданов А.Н., Юдкевич Л.Г. Теория литературы в связи с проблемами эстетики. М., 1970.
3. Бушмин А. Взаимосвязи литературоведения с другими науками//Бушмин А. Наука в литературе. – М., 1980.

Тема № 2

Історіографія вітчизняної теоретико-літературної думки – 6 годин

Питання:

1. Літературні теорії романтиків (М. Максимович, М. Костомаров, П. Куліш).
2. Теоретичне визначення бурлескно-травестійної творчості І. Котляревського.
3. Сентименталізм і елементи класицизму в творчості І. Квітки-Основ'яненка.

4. Стаття М. Костомарова „Две русские народности” як виявлення і необхідності врахування національної духовності народу.
5. Естетичні погляди Т. Шевченка. Його вимога глибокого пізнання життя і історії народу.

Література:

1. Волинський П.К. Основи теорії літератури. – К., 1967.
2. Тимофеев Л.И. Основа теории литературы. – М., 1966.
3. Эльсберг Я. И., Бореев Ю. Теория литературы в историческом освещении и современность. – Известия АН СССР. Отдел литературы и языка. М., 1961. – Т. 20. – Вып. 5.
4. Франко І. Література, її завдання і найважливіші ціхи. Твори: В 50 т. – К., 1980. – Т. 20. Тарас Шевченко про мистецтво: Зб. – К., 1984.

Тема № 3

Наукові напрями в європейському літературознавстві ХІХ століття – 6 годин

Питання:

1. Ш. Сент-Бев – засновник біографічного методу дослідження художніх творів.
2. Принцип біографічного методу як важлива складова частина дослідницьких методів І. Франка та О. Білецького.
3. Іполіт Тен – засновник культурно-історичної школи.
4. Теодор Бенфей – засновник порівняльно-історичного методу.
5. І. Франко – блискучий майстер порівняльно-історичного аналізу.
6. Зародження психологічної літературознавчої школи, очолюваної О. Потебнею.
7. О. Білецький – продовжувач психологічної школи О. Потебні.
8. Актуальність ідей психологічної школи в наш час, становлення і розвиток „рецептивної поетики”.

Література:

1. Клочек Г.Д. Поэтика і психологія. – К., 1990.
2. Овсянников М.Ф. История эстетической мысли. – М., 1984.
3. Потебня О. Эстетика і поетика слова. – К., 1985.
4. Потебня. Теоретическая поэтика. – М., 1990.
5. Пресняков О. Поэтика познания и творчества: теория словесности А.А. Потебни. – К., 1980.
6. Фізер І. Психологічна теорія літератури Олександра Потебні. – К., 1933.

Тема № 4

Основні літературознавчі методи і стилі ХХ століття – 6 годин

Питання:

1. Деформація радянської теорії літератури і теоретичної думки, її згубний вплив на розвиток літературного процесу.
2. Виникнення формальної школи. Абсолютизація форми літературного твору.
3. Структуралізм французького вченого Леві-Стрися як один із чинників народження структуралізму в літературознавстві.
4. Поняття „Структура літературного твору”.
5. Системний підхід до аналізу художнього твору.

Література:

1. Лотман Ю.М. Структура художественного текста. – К., 1993.
2. Наєнко М. Наука і кон’юнктура: Українська літературознавство 1917-1992 років. – К., 1993.
3. Теорія літератури. За ред. В.Ф. Воробйова, Г.А. В’язовського. – К., 1975.
4. Пулинець О.С. Короткий нарис розвитку естетичних вчень та теоретико-літературної думки. – Чернівці, 1968. – Ч. 1.
5. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. К., 2001.

Тема № 5

Теорія літературного твору – 6 годин

Питання:

1. Місце теорії літературного твору в структурі курсу теорії літератури.
2. Гегель, Белінський, Л. Толстой, І. Франко про системну природу літературного твору.
3. Блаумберг И. Целостность и системность. – М., 1977.
4. В'язовський Г.А. Творче мислення письменника. – К., 1982.
5. Гегель Г. Естетика: В 4 т. – М., 1971. – Т. 3.
6. Белинский В.Г. Разделение поэзии на роды и виды. Собр. Соч.: В 3 т. – М., 1948. – Т. 2.

Тема № 6

Теорія літературного процесу – 6 годин

Питання:

1. Формування поняття літературного процесу. Різні „Історії літератури” як спроба осягнути закономірності літературного процесу.
2. Літературні епохи, літературні напрями, школи, течії, їх характеристика та теоретичне визначення.
3. Визначення і характеристика поняття „літературний прогрес”.
4. Визначення і характеристика „гуманістичного реалізму”, „бароко”, „класицизму”, „просвітницького реалізму”, „сентименталізму”, „романтизму”, „реалізму”, „футуризму”, „сюрреалізму”.

Література:

1. Бушмин А.С. Преемственность в развитии литературы. – М., 1975.
2. Калениченко Н.Л. Українська література ХІХ ст.. Напрями, течії. – К., 1977.
3. Костенко М.К. Творчі методи в історичному розвитку. – К., 1981.
4. Наєнко М. К. Романтичний епос.. – К., 1988.
5. Николаев П.А. Реализм как творческий метод. – М., 1975.
6. Франко І. Інтернаціоналізм і націоналізм у сучасних літературах// Зібр. творів: У 50 т. – К., 1981. – Т. 31.

Список літератури:

І. Основна:

1. Бандура О. М. Вивчення творчості Л. І. Глібова в школі. - К, 1956.
2. Басс І.І., Каспрук А. А. Іван Франко. Життєвий і творчий шлях. - К., 1983
3. Басс І.І. Іван Франко. Біографія. - К., 1956
4. Біленький О. І. Українська література серед інших літератур світу // Зібр. праць: В 5т.- К, 1965.-Т. 2.
5. Біленький О. І. Панас Мирний // О. Біленький. Від давнини до сучасності. Вибр. Праці: В 2 т. - К., 1960. - Т. 1. Або: Матеріали до вивчення української літератури. -К., 1963. -Т. 3
6. Білик І. Рецензія на першу редакцію роману "Хіба ревуть воли, як ясла повні?" // Матеріали до вивчення української літератури. - К., 1960, - Т. 3
7. Білецький О. До розуміння творчості Я. Щоголева // О. Білецький. Від давнини до сучасності. - К., 1960. - Т. 1. Або: Зібр праць: В 5 т. - К., 1965. - Т. 2
8. Білецький О., Басс І., Кисельов О. Іван Франко. Життя і творчість. К., 1956.

9. Білецький О. Поезія І. Франка // О. Білецький. Від давнини до сучасності. Вибр. праці: В 2 т.-К., 1960.-Т. 1
10. Бойко О. Поезія і боротьба. - К., 1956
11. Білецький О. Художня проза І. Франка // О. Білецький. Від давнини до сучасності. Вибр. праці: В 2 т. - К., 1960. - Т.1
12. Білоштан. Драматургія І. Франка. - К., 1956
13. Бернштейн М. І. Іван Манжура. Життя і творчість. - К., 1977
14. Брандис Е. П. Марко Вовчок. - М., 1968
15. Борис Грінченко: 36. тез. - Ворошиловград, 1968
16. Власенко В. О. Художня майстерність І. Нечуя-Левицького. - К., 1960
17. Возняк М. Велетень думки і праці. - К., 1958
18. Войтюк А. Ю. Літературознавчі концепції Івана Франка. - Львів, 1981
19. Волинський Н. Яків Щоголев. Матеріали до вивчення української літератури. - К., 1960.-Т. 3
20. Гаєвська Н. М. Вивчення творчості П. А. Грабовського у школі. - К., 1989
21. Герасименко В. Я. Степан Руданський. Життя і творчість. -К., 1985
22. Гончар Олесь. Перший симфоніст української прози // Письменницькі роздуми. -К., 1981.
23. Грабовський П. Листи до Б. Грінченка // Грабовський про літературу. - К., 1954. Або: твори: В 3 т. - К., 1960. - Т. 3
24. П. Грабовський про літературу. К., 1954
25. Грицюта М. С. Селянство в українській дожовтневій літературі. - К., 1979
26. Грицай М. С. Марко Вовчок. Творчий шлях. - К., 1983
27. Деркач Б. А. Леонід Глібов. Життя і творчість. -К., 1982
28. Дем'янівська Л. С. Михайло Петрович Старицький // М. Старицький. Вибр. Твори: В 6 т. - К., 1989
29. Дорошенко І. Іван Франко - літературний критик. - Львів, 1966
30. Дубина М. І. За правду слова Шевченка. - К., 1989
31. Дорошкевич О. К. Реалізм і народність української літератури. - К., 1986
32. Дурьлін С. И. Мария Заньковецкая. Жизнь и творчество. - К., 1982
33. Жук Н. І. Анатолій Свидницький. Літературний портрет. - К., 1982
34. Жулинський М. Г. У праці каторжній, в трагічній самоті. // Куліш Пантелеймон. Твори: В 2.-К., 1989.-Т. 1
35. Загайко П. К. Вивчення творчості Юрія Федьковича. - К., 1981. Юрій Федькович (До 150-річчя з дня народження Юрія Федьковича): 36. - Чернівці, 1984
36. Засенко О. Марко Вовчок. - К., 1964
37. Зубков В. Михайло Петрович Старицький // Вибр. Твори. - К., 1987
38. Іванченко Р. С. Іван Нечуй-Левицький. Нарис життя і творчості. - К., 1980
39. Історія української літератури: У 8 т. - К., 1967. - Т. 2.
40. Історія української літератури: У 2 т. - К., 1987. - Т. 1
41. Історія української літератури 70-90-х років ХІХ ст. - К., 1999. - Т. 1
42. Іщук А. Олекса Стороженко // Стороженко О. Твори: В 2 т. - К., 1957. - Т. 1
43. Йосиненко М. Марко Кропивницький. -К., 1958
44. Калениченко Н. Л. Українська література другої половини ХІХ століття. Напрямки. Течії. - К., 1977
45. Каспрук А. Яків Щоголев. - К., 1958
46. Каспрук А. Філософські поеми Івана Франка. - К., 1965
47. Кирилюк Є. П. Вічний революціонер. - 1956
48. Киричок П. М. Марко Кропивницький. Літературний портрет. - К., 1985
49. Киричок П. М. Марко Кропивницький. Життя і творчість. — К., 1968
50. Колесник Степан Руданський. Літературний портрет. - К., 1971
51. Колесник П. Іван Франко. Літературний портрет. - К., 1964

52. Коломієць Р. Г. Театр Саксаганського і Карпенка Карого. - К., 1984
53. Кропивницький В. М. Из сімейної хроніки Марка Кропивницького. - К., 1968
54. Крутікова Н. Є. Творчість І. С. Нечуя-Левицького (Статті та матеріали). - К., 1962
55. Крутіпова Н. Є. Гоголь та українська література (30-80 рр. ХЕХ ст). - К., 1957
56. Коржупова А. Юрій Федькович. Літературний портрет. - К., 1963
57. Любач-Жученко Б. Б. Літопис життя і творчості Марка Вовчка. - К., 1969. - Вип.1; 1986. -Вил. 2
58. Листи Марка Вовчка. - К., 1984
59. Лесик В. Из спостережень над ритмікою поезії Якова Щоголева. Питання художньої майстерності. - Львів, 1958
60. Левчик М. В. Поезія М. П. Старицького /жанрові та образностильові особливості/. -К., 1990
61. Марко Вовчок. Статті і дослідження: 36. - К., 1985
62. Маковей О. Панько Куліш. Огляд його діяльності. - Львів, 1900
63. Міщук Р. С. Про гуманізм творчості І. Нечуя-Левицького//Радян. літературознавство, 1987. - №5
64. Мар'яненко І. Минуле українського театру. - К., 1954
65. Мороз О. Іван Франко: Семінарій. - К., 1966
66. Нахлік Є. С. Українська романтична проза 20-60 рр. ХІХ ст. - К., 1978
67. Недзвідський А. В. Російські романи й повісті Марка Вовчка 1861-1875 рр. - Одеса, 1971
68. Пільгук І. Поетична творчість П. Куліша // Пантелеймон Куліш. Поезії. - К., 1970
69. Пивоваров М. Юрій Федькович. Життя і творчість. - К., 1954
70. Пивоваров М. Панас Мирний. - К., 1965
71. Пільгук І. Класична спадщина Бориса Грінченка // Б. Грінченко. Твори: В 2 т. - К., 1963.-Т. 1
72. Погрібний А. Г. Борис Грінченко. Нарис життя і творчості. - К., 1988
73. Погрібний А. Г. Яків Щоголев. Літературний портрет. - К., 1986
74. Поважна В. Павло Грабовський. Літературний портрет. - К., 1962
75. Поважна. В. Павло Грабовський. Семінарій. -К., 1966
76. Пархоменко М. Эстетические взгляды Ивана Франко. - М., 1966
77. Походзіло М. Робітничя тематика в творчості І. Франка. - К., 1956
78. Рильський М. Франко - поет // Дружба народів. - К., 1961; Література і народна творчість. - К., 1956; Наша кровна справа. - К., 1959
79. Сиваченко М., Деко О. Леонід Глібов. Дослідження. Матеріали. - К., 1969
80. Сиваченко М. Історія створення роману "Хіба ревуть воли, як ясла повні?". - К., 1957; Корифей української прози. - К., 1967
81. Сиваченко М. Є. Студії над гуморесками Степана Руданського. - К., 1979
82. Степанові Руданському: 36. - Одеса, 1968
83. Сокирко Л. М. П. Старицький. - К., 1960
84. Смоленчук М. К. Марко Кропивницький і його рідний край. - К., 1967
85. Скрипник І. Іван Карпенко-Карий. Літературний портрет. - К., 1960
86. Стеценко Л. Ф. І. Карпенко-Карий (Тобілевич). - К., 1969
87. Тараненко М. Марко Вовчок. Літературний портрет. - К., 1958
88. Франко І. Я. Марія Маркович (Марко Вовчок). Посмертна згадка. Твори: В 50 т. -К., 1982.- Т. 37
89. Франко І. Анатоль Свидницький. Твори: В 50 т. - К., 1980. - Т. 27
90. Франко І. "Хуторна поезія" П. Куліша. Твори: В 50 т. - К., 1980. - Т. 26
91. Франко І. Осип-Юрій Федькович. Твори: В 50 т. - К., 1980. - Т. 22.
92. Франко І. До студій над Ст. Руданським. Твори: В 50 т. - К., 1980. - Т. 28.
93. Франко І. Література, її завдання і найважливіші ціхи. Твори: В 50 т. - К., 1980. -Т. 25.

94. Франко І. Життя і побут сучасного селянина на Україні і у Франції. Твори: В 50 т. -К., 1980.-Т. 26.
95. Франко І. З останніх десятиліть ХІХ ст. Твори: В 50 т. - К., 1984. - Т. 41.
96. Франко І. Павлові Грабовському. Твори: В 50 т. - К., 1981. - Т. 34.
97. Франко І. Михайло Старицький. Твори: В 50 т. - К., 1982. - Т. 33.
98. Франко І. Іван Тобілевич (Карпенко-Карий). Твори: В 50 т. - К., 1982. - Т. 37.
99. Худаш М. Марко Вовчок. Літературний портрет. - К., 1958.
100. Хропко П. П. Анатолій Свидницький // Свидницький А. Роман. Оповідання. Нариси. - К., 1985.
101. Хропко П. Творчість Олекси Стороженка в контексті української прози і літературно-критичної думки // Радян. Літературознавство, 1988, - №9.
102. Халімончук А. Суспільно-політична сатира І. Франка. - Львів, 1955.
103. Цеков Ю. Степан Руданський. Нариси Життя і творчості. - К., 1983.
104. Цибаньова О. Літопис життя і творчості І. Карпенка-Карого (І. Тобілевича). - К., 1967.
105. Черкаський В. М. Вивчення творчості Панаса Мирного: Посібник для вчителів. -К., 1982.
106. Черкаський В. М. Художній світ Панаса Мирного. - К., 1969.
107. Шалата М. Й. Юрій Федькович. Життєвий і творчий шлях. - К., 1969.
108. Шавловський І.І. Вивчення творчості І. Нечуя-Левицького в школі: посібник для вчителів. - К., 1961.
109. Яременко В. "Більше працював ніж жив..." // Дніпро. 1988. - №12.

ІІ. Додаткова:

1. Басс І. Художня праця І. Франка. - К., 1972.
2. Брагінець А. Філософські і суспільно-політичні погляди І. Франка. - Львів, 1956.
3. Березовський І. Іван Манжура. - К., 1956.
4. Брадис Е. П. Сила молодая. Повесть о писательнице Марко Вовчок. - Л., 1972.
5. Возняк М. З життя і творчості Івана Франка. - К., 1955.
6. Грицютенко І. Мова і стиль художніх творів Панаса Мирного. - К., 1959.
7. Деркач Б. А. Українська дожовтнева байка // Українська дожовтнева байка: Антологія. -К., 1966.
8. Дей О. Іван Франко і народна творчість. - К., 1956.
9. Дубина М. І. Правда звинувачує. - К., 1976.
10. Історія української літератури. Література другої половини ХІХ століття. - К., 1966.
11. Комишаненко М. Літературна дискусія 1873 - 1878 рр. на Україні. - К., 1957.
12. Кобилецький Ю. Творчість Івана Франка. - К., 1959.
13. Колесник П. Терен на шляху: Роман. - К., 1959.
14. Марко Кропивницький: 36. Статей, спогадів і матеріалів. - К., 1958.
15. Марко Вовчок у критиці: 36. - К., 1956.
16. Мацевич А. Ф. Анатолій Свидницький: Біографічна повість. - К., 1982.
17. Мандрика М. Л. З листування І. С. Нечуя-Левицького // Радян. Літературознавство, 1988. -№11.
18. Недзвідський А. В. Марко Вовчок. Семінарій. - К., 1981.
19. Пільгук І. Пантелеймон Куліш // Куліш П. Вибрані твори. - К., 1962.
20. Пільгук І.І. Пісню снує Черемош. Повість про Ю. Федьковича. - К., 1973.
21. Пазяк М. М. Юрій Федькович і народна творчість. - К., 1974.
22. Падалка Н. Вивчення творчості І. Карпенка - Карого (І. Тобілевича) у школі. - К., 1962.
23. Пільгук І. І. Іван Карпенко-Карий(Тобілевич). Повість про українського драматурга, актора, режисера і театрального діяча. - К., 1976.
24. Пархоменко М. Іван Франко и русская литература. - М., 1954.

25. Серета В. Т. Витоки стильової манери видатного прозаїка // Радян. Літературознавство. 1958.-№11.
26. Спогади про Івана Карпенка-Карого. - К., 1987.
27. Сидоренко І. Літературно-критична діяльність І. Франка. — К., 1958.
28. Хорунжий О. Борвій. Роман про Старицького. - К., 1987.
29. Щурат Степан. Повість Івана Франка "Борислав сміється". - Львів, 1966.